

Weidevogels aan de Oka in Rusland

Jules Philippona

In het voorjaar van 1992 bracht ik een week door langs de Oka ten zuidoosten van Moskou. Deze rivier bereikt bij Nisnji Novgorod (tot voor kort Gorki) de Wolga. Het bezochte gebied ligt ongeveer zestig kilometer ten oosten van de stad Rjazan. De oeverzones van de Oka bestaan voor een deel uit graslanden. Als aan het einde van de winter de sneeuw smelt, stijgt het water sterk, met als gevolg dat omvangrijke gebieden onder water komen te staan.

Het verblijf duurde van 28 april tot 5 mei. Bij aankomst was het water zeker al een meter gedaald, maar de lage delen van het landschap stonden nog blank en bovendien bevatten talrijke poelen ook water.

Een gebied van ongeveer 150 ha groot in de buurt van de vestiging Krasnji Cholm (Rode Heuvel) werd op weidevogels geïnterviewd volgens de territoriumkartering. Hoewel het desbetreffende gebied verscheidene keren werd doorkruist, was het aantal opnamen per terreinonderdeel meestal niet meer dan twee. Onder leiding van de Russische gastheren werden per boot ook enige andere graslandgebieden bezocht, waar weliswaar geen inventarisaties zijn gedaan, maar waar wel wat aanvullende waarnemingen werden verzameld.

Voor de vele hulp dank ik dr. Priklonski, Juri Kotjukov, Aleksander Makarov, Vera Makarova en Alexander Onyfrenja.

Het gebied

Het landschap bezit vrij veel microreliëf. De hogere delen van het grasland werden als oeverwallen gedetermineerd. Tussen die ruggen bevinden zich een aantal deels rechte, deels gebogen geulen. De genoemde poelen die 0,1 tot 1 ha groot zijn, liggen zowel in de lage delen als op de oeverwallen, wat er op wijst dat de bodem weinig doorlaatbaar is voor water. Veel poelen bezitten een smalle rietkraag, soms is er opslag van wilgen aanwezig. Andere poelen zijn vrij van riet en geboomte of struiken.

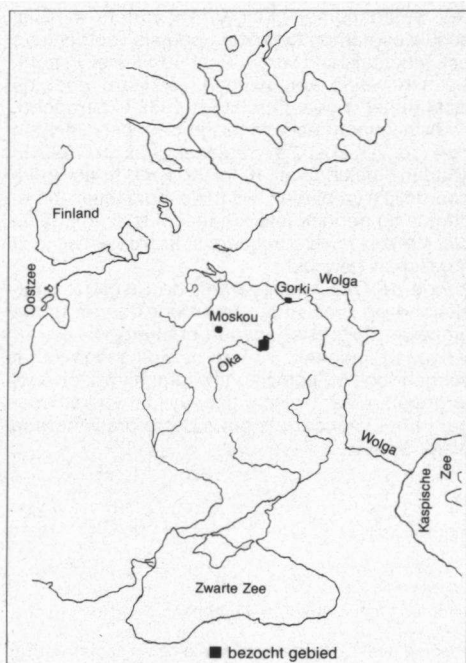
Het grasland wordt extensief gebruikt, er wordt

slechts één keer in de zomer gemaaid en plaatselijk wordt in de nazomer wat jong rundvee geweid. Bemesting vindt verder niet plaats, hoewel er plannen bestaan kunstmest te gaan strooien. In verband met het extensieve beheer, draagt de vegetatie een soortenrijk karakter.

De weidevogels

Wintertaling. In het geïnterviewde gebied twee paren.

Wilde Eend. Vier paren. Volgens Russische onderzoekers is de Wilde Eend langs de Oka de meest algemeen broedende eend. In het studie-

Bezocht gebied aan de Oka.

gebied komt de soort echter op de derde plaats. **Zomertaling.** Twintig paren (13/100 ha). Ook op andere plaatsen algemeen. De dichtheid doet denken aan goede gebieden in Nederland in een vrij ver verleden, zoals het Eemland rond 1910 (Smit 1988). In Nederland is nu een dichtheid van 1 tot 2 paren per 100 ha al gunstig (Ruitenbeek et al 1990).

■ J. Philippona, Noordermeent 29, 8317 AA Kraggenburg, 05275 - 2571.

LITTERATUUR:

- Ruitenbeek, Wlm et al (1990): Broedvogels van Noord-Holland. Stichting Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland.
- Smit, J.J. (1988): Het Eemland en de polder Arkemheen rond het begin van de twintigste eeuw. RIN-rapport 88/48. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Arnhem.
- Teixeira, R.M. (1979): Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Deventer.
- Vogelwerkgroep Avifauna West-Nederland (1981): Randstad en Broedvogels. Tilburg.
- Werkgroep Weidevogels Noordhollands Noorderkwartier (1982): Weidevogels in Noordhollands Noorderkwartier).

Symposium over Oostvaardersplassen

De Directie Flevoland van Rijkswaterstaat organiseert in samenwerking met de Nederlandse Ecologen Vereniging op donderdag 9 en vrijdag 10 september 1993 in het Congrescentrum Agora, Agoraweg 11 te Lelystad (circa vijf minuten lopen vanaf het NS-station) een tweedaags symposium 'De Oostvaardersplassen uit de klei getrokken: 25 jaar oecologie en beheer'. De eerste dag spreken ir. C.D. van der Wildt, ir. G.K.R. Polman, prof.dr. R.H. Drent en ir. F.W. Alberts. Na de lunch wordt een ruim drie uur durend bezoek aan het gebied georganiseerd. De tweede dag zijn ir. W. Oosterberg, ir. H.J. Drost, drs. J.Th. Vulink, drs. M.R. van Eerden, drs. F.

Slobeend. Met 6 paren (4/100 ha) is de soort onder de eenden in het gebied nummer twee. Deze dichtheid wordt in goede Nederlandse terreinen overtroffen (Teixeira 1979).

Tafeleend. In het gebied werden drie paren aangetroffen.

Scholekster. Met één paar een schaarse soort te noemen.

Kievit. Met 23 paren (16/100 ha) veruit de talrijkste steltloper. De dichtheid komt enigszins overeen met vrij goede terreinen in Noord-Holland (Werkgroep Weidevogels Noordhollands Noorderkwartier 1982).

Poelsnip. In het gebied werd één maal een paar opgestoten.

Watersnip. De soort komt langs de Oka regelmatig voor. In het gebied werden minstens drie paren vastgesteld (2/100 ha).

Grutto. Met slechts één paar is de soort schaars. Ook op andere terreinen bleef het aantal klein.

Tureluur. Met twee paren blijft de dichtheid laag.

Poelruiter. Enige keren werden in het studiegebied baltende vogels waargenomen. Waarschijnlijk ging het om twee paren.

Veldleeuwerik. Er werden 22 paren vastgesteld (15/100 ha). Deze dichtheid wordt in goede Nederlandse gebieden overtroffen (VWG Avifauna West-Nederland 1981).

Gele Kwikstaart. Van deze soort kwam één paar voor.

Samenvatting

Het bezochte gebied is vergeleken met goede terreinen in Nederland niet rijk te noemen. Het aantal soorten blijft ook wat onder de verwachtingen. In positieve zin springen Zomertaling, Kievit, Watersnip en Veldleeuwerik eruit. De eerstgenoemde soort is zelfs verrassend algemeen.

Vera en prof. dr. W.J. Wolff aan het woord. In de namiddag vindt een forumdiscussie plaats onder leiding van prof. dr. W.J. Wolff en men eindigt met het uitbrengen van een slotconclusie.

Deelname is mogelijk door vóór 15 augustus 1993 op postgiro 868 229 ten name van J.E. Visser, administratie NEV, Arnhem een bedrag van f 25,- over te maken, de deelnamekosten inclusief de lunches op beide dagen bedraagt echter f 65,-. Schriftelijke informatie over accommodatie (overnachting dient men zelf te reserveren) in Lelystad alsmede toegangsbewijs en eventuele lunchbonnen worden na aanmelding, toegezonden. Telefonische informatie is verkrijgbaar bij Rijkswaterstaat, directie Flevoland, afdeling Onderzoek, mevrouw J. van Putten, 03200 - 97 159 (postadres: postbus 600, 8200 AP Lelystad).